

EKOŠOLSKI LIST

EŠL- št. 3/ 9. november 2018

JESENSKI ŽIVŽAV

Jesensko listje prekriva tla, na nebu se menjavajo oblaki, dan se krajša, narava se pripravlja na zimsko spanje. Čeprav november velja za bolj umirjeni mesec, v programu Ekošola ne mirujemo in ne počivamo. Enaintridesetega oktobra se je iztekel rok za oddajanje ekoakcijskega načrta (EAN). **Vljudno prosimo ustanove, ki tega še niste storile, da EAN čim prej vpišete v Ekoportal.** Izjema so fakultete, ki imajo čas za vpis do konca novembra.

V novembru se zvrsti kar nekaj datumov, na katere ne pozabimo:

14. november: dan sladkorne bolezni, ki jo je mogoče preprečiti ali vsaj odložiti njen nastanek z gibanjem, zdravo prehrano in vzdrževanjem normalne telesne teže.

16. november: mednarodni dan strpnosti; ozaveščajmo sebe in druge o tem, kako pomembno je, da smo strpni do sebe, do drugih in do narave.

20. november: svetovni dan otroka; Združeni narodi so leta 1989 določili, da so otroci osebnosti z vsemi pravicami človeka, ki potrebujejo posebno zaščito in skrb.

Sprehodimo se skozi november prijazno in spoštljivo do sebe, do ljudi okrog nas in do narave!

KOLENDAR DOGODKOV:

16. november 2018	Tradicionalni slovenski zajtrk
17.–25. november 2018	Evropski teden zmanjševanja odpadkov
30. november 2018	Rok za oddajo ekoakcijskega načrta 2018/2019 za fakultete
10. december 2018	Mladi poročevalci za okolje, rok za oddajo prispevkov, vodilna tema: podnebne spremembe
14. december 2018	Ekokviz za SŠ: šolsko tekmovanje
31. december 2018	Sejem Altermed: rok za prijave za razstavljalce in predstavitev
7. februar 2019	Ekokviz za OŠ: šolsko tekmovanje
13. februar 2019	Ekokviz za SŠ: državno tekmovanje, Škofijska klasična gimnazija Ljubljana
31. januar 2019	Rok za prijavo za predstavitev na Mednarodni konferenci »Prehrana, gibanje in zdravje«, Radenci
28. februar 2019	Rok za oddajo strokovnega prispevka na Mednarodni konferenci »Prehrana, gibanje in zdravje«, Radenci
20. april 2019	Rok za prijavo kot slušatelj na Mednarodni konferenci »Prehrana, gibanje in zdravje«, Radenci

Vsebina:

Podnebne spremembe 2

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projekti: 3,4

EVROPSKI TEDEN
ZMANJŠEVANJA ODPADKOV
17.-25. NOVEMBER 2018

EKOKVIZ
ZA SREDNJE ŠOLE

Napovedujemo:
Mednarodna konferenca,
Zdravilišče Radenci
9. maj 2019

V sklopu novega projekta Podnebne spremembe v Ekošoli smo zaključili niz štirih delavnic v Celju, Hočah in Ljubljani. Skupaj s strokovnjaki z Agencije RS za okolje smo predstavili učinke in projekcije podnebnih sprememb za Slovenijo, učna gradiva, ki smo jih pripravili v projektu, ter nadgradnjo Ekoportala na temo podnebnih sprememb.

Strokovnjaki z vedno novimi podatki dokazujejo, kako velik je človekov vpliv na podnebne spremembe na vseh področjih delovanja. Zato smo na vseh štirih delavnicah predstavili povezanost podnebnih sprememb z drugimi temami, kot so energija, trajnostna mobilnost, hrana, biotska raznovrstnost, odpadki voda in drugi. Z namenom, da se čim bolj zavedamo vpliva naših dejanj na podnebne spremembe, smo na delavnicah predstavili **vrednost posamezne aktivnosti z vidika blaženja ali prilagajanja podnebnim spremembam**, s katero smo nadgradili spletno platformo Ekoportal. Nadgradnja vključuje petstopenjsko lestvico vrednotenja vpliva posamezne aktivnosti na podnebne spremembe. Pri nekaterih je mogoče izračunati tudi **ogljčni odtis**.

Udeleženci so na delavnicah pri delu v skupinah razmišljali in zapisali asociacije na temo podnebnih sprememb, kaj vpliva nanje, kakšne so posledice, kako se lahko prilagodimo in kaj lahko storimo. Mag. Mojca Dolinar z Agencije RS za okolje je – podobno kot na konferenci koordinatorjev v Laškem – predstavila učinke podnebnih sprememb in projekcijo za Slovenijo s konkretnimi podatki. [Več](#)

Delavnico smo dopolnili s predavanjem Brigite Brajkovič, na katerem je opisala učinek sladkorja, ki ga v telo nezavedno vnesemo s sladkimi pijačami. Sladkorji so t. i. »tahi ubijalci«, saj nas možgani po zaužitju sladkorja nagradijo z ugodjem. Prevelike količine sladkorja so povezane s številnimi boleznimi. [Več](#)

EKO SKLAD
SLOVENSKI OKOLJSKI
JAVNI SKLAD

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA OKOLJE IN PROSTOR

Projekt Podnebne spremembe v Ekošoli
sofinancirata Ekosklad in MOP

PROJEKTI – NE PREZRITE!

Hrana ni za tjavendan: Kuhlin družinski dnevnik zavržene hrane

Pri projektu Hrana ni za tjavendan se že peto leto ukvarjamo z načini, kako zmanjšati količino zavržene hrane. V ustanovah, kjer ste doslej sodelovali, se lahko pohvalite z merljivimi rezultati, h katerim so prispevale različne aktivnosti – od načrtovanja in spremljanja jedilnikov ter ravnanja s preostankom hrane in z ozaveščanjem. Zato letos želimo prestopiti prag vrtcev in šol ter v projekt vključiti tudi starše.

Temu je namenjena letošnja novost **Kuhlin družinski dnevnik zavržene hrane**, v katerega lahko otroci in starši beležijo, katere vrste hrane doma največkrat zavržemo in zakaj se to dogaja. V dnevniku je tudi prostor, namenjen deljenju zamisli – kaj narediti z odvečno, a še uporabno hrano. Na koncu pa bodo mladi sami ali skupaj s svojo družino zapisali družinsko zavezo za zmanjševanje količine zavržene hrane. Vsaka ustanova, ki se bo prijavila v projekt, bo prejela en izvod dnevnika. Več: <https://ekosola.si/pf/hrana-ni-za-tjavendan/>.

Jaz, ti, mi za Slovenijo – Stara plastenka za novo življenje, od 1. 10. 2018 do 22. 4. 2019

Ponovno opozarjamo na glavne novosti letošnjega projekta:

- ⇒ Zbiranje bo potekalo od **1. 10. 2018 do 22. 4. 2019**.
- ⇒ Zbirajte samo plastenke z oznako PET, ki jih odpeljete v najbližjo enoto Dinosa.
- ⇒ Zberite jih v plastične vreče, najmanjša količina za prevzem so tri 110-litrške vreče odpadnih plasten, ki morajo biti stisnjene in zaprte s pokrovčki.

Več o projektu in seznam Dinosovih enot po Sloveniji: <https://ekosola.si/pf/jaz-ti-mi-za-slovenijo-stara-plastenka-za-novo-zivljenje/>.

Zbrana sredstva bodo namenjena **Ginekološko-porodniškemu oddelku Splošne bolnišnice Novo mesto** za **MONITOR ZA NADZIRANJE VITALNIH FUNKCIJ NOVOROJENČKA**.

EKOKVIZ
ZA SREDNJE ŠOLE

Ekokviz za SŠ: podnebne spremembe in energija prihodnosti

V šolskem letu 2018/2019 bomo že šestnajstič organizirali Ekokviz za srednje šole. Izbrane teme, v katerih bodo dijaki pomerili svoje znanje, so podnebne spremembe in energija prihodnosti. Tudi letos smo pripravili gradivo, ki je objavljeno na spletnem mestu programa Ekošola na povezavi [Ekokviz SŠ. Šolsko tekmovanje bo 14. decembra 2018](#) na vsaki prijavljeni šoli, **državno tekmovanje pa 13. februarja 2019** v Ljubljani na Škofijski klasični gimnaziji.

Prijave na sejem Altermed do 31. decembra 2018

Sejem Altermed, na katerem vsako leto ustanove programa Ekošola predstavite svoje aktivnosti in obogatite sejmski program, bo znova potekal tri dni, **od petka, 15. marca, do nedelje, 17. marca 2019**. Ustanove, ki želite sodelovati na sejmu, to vpišite v Ekoportal ter **najpozneje do 31. decembra 2018 izpolnite spletno prijavo**, na kateri dodatno označite:

- čas sodelovanja na sejmu (petek, sobota ali nedelja) in
- način predstavitve (na stojnici, predstavitvenem odru ali v demonstracijski kuhinji).

EVROPSKI TEDEN
ZMANJŠEVANJA ODPADKOV
17.-25. NOVEMBER 2018

Evropski teden zmanjševanja odpadkov, 17.–25. novembra 2018

Približuje se **Evropski teden zmanjševanja odpadkov (ETZO)**, največja evropska akcija na področju zmanjševanja količine odpadkov, ki poteka od leta 2009 in jo izvajajo v kar 28

evropskih državah. Glavni namen te evropske pobude je izvajati aktivnosti in ozaveščati o tem, kako lahko preprečujemo nastajanje odpadkov, katere odpadke in materiale lahko recikliramo, in podobno. Letošnja tema je preprečevanje nastajanja nevarnih odpadkov.

Več med novicami na [spletni strani Ekošole](#) in [Zbornice komunalnega gospodarstva](#), ki koordinira ETZO v Sloveniji.

Mladi poročevalci za okolje – priložnost tudi za mednarodno povezovanje

Vabimo raziskovalce v okolju in o okolju, da postanejo novinarji, in mlade novinarje, da postanejo poročevalci za okolje. Vabimo vse mlade, ki sodelujejo v novinarskih ali fotografskih krožkih, radi pišejo, snemajo, fotografirajo, da predstavijo svoje misli, opažanja, opise, komentarje, vanje pa lahko vključijo strokovnjake iz lokalnega okolja, dodajo podatke in iščejo dodatne vire.

Prispevke lahko pripravijo na katero koli temo, v prvem ciklu, to je do **10. decembra 2018**, spodbujamo predvsem pripravo prispevkov o **podnebnih spremembah**. Sodelujejo lahko s **pisnimi prispevki, fotografijami ali videoposnetki** v treh starostnih kategorijah: 1) 11-14 let, 2) 15-18 let, 3) 19-25 let.

Pri pisnih prispevkih tudi letos nadaljujemo sodelovanje s časopisno hišo Delo. Navodila za pripravo in oddajo prispevkov so zapisana na spletni strani <https://ekosola.si/pf/mladi-porocevalci-za-okolje/>.

Do 13. novembra zbiramo prijave za mednarodno sodelovanje s šolami iz drugih držav

Posebna kategorija Mladih poročevalcev za okolje je tudi »Mednarodno sodelovanje«, pri kateri prispevek o določeni temi pripravita ustanovi iz dveh različnih držav. Vabimo vas, da prijavite svojo skupino mladih poročevalcev, kjer napišete:

- **starostno skupino** (od 1 do 3), **prispevek**: pisni, fotoreportaža (tri fotografije), video; **imena mladih poročevalcev, temo**, o kateri boste pripravili prispevek.

Natančnejša navodila so na voljo v angleščini na mednarodni spletni strani: <http://www.vre.global/international-collaboration/>, v kratkem pa jih bomo prevedli tudi v slovenski jezik. Za dodatna pojasnila smo vam na voljo!

Zbornik Zgodnjega naravoslovja in drugih vsebin 2017/2018

Na **490 straneh** so predstavljeni **103 povzetki vsebin in aktivnosti** iz projekta Zgodnje naravoslovje ter drugih tematskih sklopov: voda/energija, odpadki/krožno gospodarstvo ter hrana in zdravje, ki so bile izvedene v šolskem letu 2017/2018. Vabimo vas, da preberete, kako otroško ustvarjalnost, raziskovanje in razmišljanje spodbujati skozi različne naravoslovne in okoljske teme. Zbornik je na voljo na [tej povezavi](#).

ZBORNIK
ZBRANIH POVZETKOV
VSEBIN PROJEKTA
ZGODNJE NARAVOSLOVJE
TEMELI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

16. november 2018 – Dan slovenske hrane in Tradicionalni slovenski zajtrk:

VARNA IN KAKOVOSTNA HRANA IZ ZDRAVIH SLOVENSКИH TAL. VARUJMO JIH!

Tretji petek v novembru bomo sedmič zaznamovali dan slovenske hrane in osmič pripravili tradicionalni slovenski zajtrk. Tako dan slovenske hrane kot tudi projekt Tradicionalni slovenski zajtrk sta namenjena spodbujanju lokalne samooskrbe ter domači pridelavi in predelavi hrane. Hrana, ki je pripravljena v bližini, je bolj sveža, bolj hranljiva, s polnejšim okusom in brez dodatkov za daljše skladiščenje in poudarjanje okusa. Živila, ki bodo sestavljala letošnji slovenski zajtrk, so enaka: kruh, maslo, med, jabolko in mleko. Letos je posebna pozornost namenjena varovanju zdravih tal, ki so osnova za pridelavo varne in kakovostne hrane.

Tudi letos bo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano povrnilo vzgojno-izobraževalnim zavodom stroške nakupa živil za tradicionalni slovenski zajtrk. Več o tem na http://tradicionalni-zajtrk.si/obvestila_navodila/.

NAPOVEDUJEMO: Mednarodna konferenca »Prehrana, gibanje in zdravje«, 9. maja 2019, Zdravilišče Radenci

Začele so se priprave na letošnjo konferenco, ki je lani zbudila veliko zanimanja in na kateri ste predstavili zanimive primere in vsebine o zdravi in varni prehrani ter gibanju za zdravo srce, šolskih vrtovih, odgovornem prehranjevanju in zmanjševanju količin zavržene hrane. Konferenca je namenjena vsem ustanovam, od vrtca do fakultete, z veseljem pa bomo vanjo vključili tudi dodatne teme, ki jih boste predlagali.

Vabimo vas, da na konferenci predstavite dobre prakse, samostojno predavanje oziroma referat ali pripravite pedagoško delavnico.

- ⇒ Rok za prijavo za predstavitev je **31. januar 2019** s [prijavnico](#).
- ⇒ Rok za oddajo strokovnega prispevka pa **28. februar 2019** skladno z [navodili](#) za pripravo prispevka.
- ⇒ Strokovni prispevek v skladu z navodili posredujete na naslov: info@ekosola.si